

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı:1975/198

Karar Sayısı:1976/18

Karar Günü:18/3/1976

Resmi Gazete tarih/sayı:15.7.1976/15647

İtiraz yoluna başvuran : Eskişehir İş Mahkemesi,

İtirazın konusu : 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 26. maddesinin birinci fıkrasında yer alan "..... ve ileride yapılması gerekli bulunan her türlü giderlerin tutarı ile, gelir bağlamışa bu gelirlerin 22. maddede sözü geçen tarifeye göre hesap edilecek sermaye değerleri toplamı işverenden alınır." yolundaki hükmü kendiliğinden Anayasa'nın 8., 10., 11. ve 12. maddelerine aykırı bulan mahkeme. Anayasanın 1488 sayılı Yasa ile değişik 151. maddesine dayanarak bu konuda bir karar verilmek üzere Anayasa Mahkemesine başvurmuştur.

I- OLAY:

Eskişehir Belediyesi, 7/6/1969 gününde Bahçelievler Mahallesi Ataç Sokak civarında bulunan bir fosseptik çukurunun temizlenmesi için üç işçisini görevlendirmiş ve bu işçilerden biri çukurdaki zehirli gazlarla zehirlenerek ölmüştür.

Sosyal Sigortalar Kurumu, ölümle sonuçlanan bu iş kazası nedeniyle ölen işçinin mirasçılarına gelir bağlamış ve bunun sermaye değeri ile aynı iş kazasında yaralanan diğer bir işçi için yaptığı masrafın toplamı olan 29.048,48 liranın işverenden tahsili için 7/9/1970 günlü dilekçe ile dava açmıştır. İş Mahkemesi bu dava sonucunda istenen paranın işverenden tahsiline 8/12/1970 gününde ve 1970/370-565 sayı ile karar vermiş ve bu karar 16/1/1971 gününde kesinleşmiştir.

Sosyal Sigortalar Kurumu, 25/8/1971 günlü, 1474 ve 7/3/1973 günlü, 1698 sayılı Yasa hükümlerinin uygulanması sonucu 7/6/1969 günündeki iş kazasında ölen sigortalı işçinin hak sahiplerine bağlanan gelirin peşin değerinde 18.655,57 liralık bir artış husule geldiği belirterek ölen sigortalının hak sahiplerine ödenen geliri artıran kanunların uygulanması suretiyle doğan bu zararın yüzde yetmiş olan 13.058,85 liranın gelir bağlama tarihinden itibaren faiz yargılama gideri ve avukatlık ücretiyle birlikte işverenden tahsilini 9/7/1975 günlü dilekçe ile açtığı davada istemiştir. Esasın 1975/214 sırasına kaydı yapılan bu davada Mahkeme,

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 26. maddesinin birinci fıkrasında yer alan ve ileride yapılması gerekli bulunan her türlü giderlerin tutarı ile, gelir bağlanırsa bu gelirlerin 22. maddede sözü geçen tarifeye göre hesap edilecek sermaye değerleri toplamı işverenden alınır." Yolundaki hükmü kendiliğinden Anayasa'ya aykırı bulmuş ve iptali için Anayasa Mahkemesine başvurulmasına, duruşma gününün sonradan saptanmasına karar vermiştir.

III. YASA METİNLERİ :

1- Mahkemenin itiraza dayanak yaptığı Anayasa kuralları:

"Madde 8- Kanunlar Anayasa'ya aykırı olamaz.

Anayasa hükümleri, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını ve kişileri bağlayan temel hukuk kurallarıdır."

"Madde 10- Fıkra 2-

Esas Sayısı:1975/198
Karar Sayısı:1976/18

Devlet, kişinin temel hak ve hürriyetlerini, fert huzuru, sosyal adalet ve hukuk devleti ilkeleriyle bağdaşamayacak surette sınırlayan siyasi, iktisadi ve sosyal bütün engelleri kaldırır; insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlar."

"Değişik madde 11- Fıkra 2-

Kanun, temel hak ve hürriyetlerin özüne dokunamaz."

"Madde 12- Fıkra- 2-

Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz."

2- İtiraz konusu Kanun metni :

İtiraza konu edilen kısmı da ihtiva eden 17/7/1964 günlü, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 26. maddesinin birinci fıkrası hükmü Beşinci Tertip Düstur, Cilt 3, ikinci Kitap, sayfa 2837 deki metne göre şöyledir:

"Madde 26- Fıkra 1-

İş kazası veya meslek hastalığı, işverenin kastı veya işçilerin sağlığını koruma ve iş güvenliği ile ilgili mevzuat hükümlerine aykırı hareketi veyahut suç sayılır bir eylemi sonucunda olmuşsa, Kurumca sigortalıya veya hak sahibi kimselerine yapılan ve ileride yapılması gerekli bulunan her türlü giderlerin tutarı ile, gelir bağlanırsa bu gelirlerin 22. maddede sözü geçen tarifeye göre hesap edilecek sermaye değerleri toplamı işverenden alınır."

3- Konu ile ilgili Yasa hükümleri :

a) 25/8/1971 günlü, 1474 sayılı Yasa hükmü, Beşinci Tertip Düstur, Cilt 10,- Sayfa 3101 deki metne göre şöyledir:

"Madde 1- 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 1186 sayılı Kanunla değişik 78 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 78- Bu kanun gereğince alınacak prim ve verilecek ödeneklerin hesabına esas tutulan günlük kazançların alt sınırı 18 lira, üst sınırı 165 liradır. Günlük kazançları yukarıda belirtilen asgari hadden daha az olanlarla, ücretsiz çalışan sigortalıların kazançları alt sınır üzerinden, günlük kazançları 165 liranın üstünde olanların kazançları da 165 lira olarak hesaplanır.

Sigortalının kazancı alt sınırın altında ise, bu kazanç ile alt sınır arasındaki farka ait sigorta primlerinin tümünü işveren öder.

Aynı zamanda 1 den fazla işyerinin işinde çalışan sigortalıların ücretlerinden kesilen primler yukarıda yazılı üst sınır üzerinden hesaplanacak miktarı aşarsa fark, sigortalının müracaatı üzerine hissesi oranında kendisine ödenir.

Bu kanun yürürlüğe girdiği tarihten önce bağlanmış ve bağlanmasına hak kazanmış olan maluliyet ve ihtiyarlık aylıkları ile ölen sigortalıların hak sahibi kimselerine bağlanan aylıklar ve işkazası veya meslek hastalığı dolayısıyla bağlanan aylıklara esas tutulan günlük kazançların alt sınırı, bu Kanunun yayım tarihini takibeden dönem başından itibaren 18 liraya çıkarılarak ödeme bu esaslara göre yapılır.

Madde 2- Bu kanun hükümleri yayımı tarihini takibeden Kurumun ödeme dönemi başından itibaren yürürlüğe girer.

Esas Sayısı:1975/198
Karar Sayısı:1976/18

Madde 3- Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür."

b) 7/3/1973 günlü, 1698 sayılı Yasa Hükmü, Beşinci Tertip Düstur, cilt 12. ikinci kitap, sayfa 1887 deki metne göre şöyledir :

"Madde 1- 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 73 üncü maddesinin (D) bendi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir:

D) Malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi, sigortalının kazancının % 13 üdür. Bunun % 6 sı sigortalı hissesi, % 7 si de işveren hissesidir.

Ancak, maden işyerlerinin yeraltı işlerinde çalışanlar için malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalı primi, sigortalının kazancının % 16 sıdır. Bunun % 7 si sigortalı hissesi, % 9 u da işveren hissesidir.

Madde 2- 506 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

Geçici madde 1- Bu Kanun yürürlüğe girdiği tarihte iş kazasıyla meslek hastalıkları sigortasından gelir almakta olanlarla gelir bağlanmasına hak kazanmış olup henüz işlemi tamamlanmamış bulunanların gelirleri, 1/4/1973 tarihinden başlamak üzere, işkazanının vukubulduğu veya meslek hastalığının anlaşıldığı yıllara göre, aşağıda yazılı katsayılarla çarpılmak suretiyle arttırılır;

1968 veya daha eski yıllar 1,40

1967 1,30

1970 1,20

1971 1,10

Ancak yukarıdaki fıkra hükmünün 18 liradan daha az günlük kazançlara göre bağlanmış olup 25/8/1971 tarih, 1474 sayılı Kanunla bu sınıra yükselmiş olan gelirlere uygulanmasında, bu yükseltmeler nazara alınmaz.

Artırılan gelir tutarı, 78 nci maddede öngörülen günlük kazancın alt sınırına göre hesaplanacak gelir tutarından az ve üst sınıra göre hesaplanacak gelir tutarından fazla olamaz.

Yukarıdaki fıkralar, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra bağlanacak gelirler için de uygulanır.

Geçici madde 2- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, malûllük, yaşlılık veya ölüm aylığı almakta olanlarla bu aylıklara hak kazanmış olup henüz işlemi tamamlanmamış bulunanların aylıkları, 1/4/1973 tarihinden başlamak üzere, aylığın hesabına esas olan ortalama yıllık kazancın tayininde nazara alınan son takvim yıllarına göre, aşağıda yazılı katsayılarla çarpılmak suretiyle arttırılır :

1968 veya daha eski yıllar 1,40

1969 1,30

1970 1,20

1971 1,10

Esas Sayısı:1975/198
Karar Sayısı:1976/18

Ancak malûllük veya yaşlılık aylıklarıyla ölen sigortalıların hak sahibi kimselerine bağlanan aylıklara esas olan aylığın yıllık tutarı 6480 liradan az olup 25/8/1971 tarih ve 1474 sayılı Kanunla bu hadde yükselmiş olan aylıkların artırılmasında, yukarıda yazılı katsayılar, aylığın bu hadde yükselmesinden önceki tutarlarına uygulanır.

Yukarıdaki fıkralar, bu Kanun yürürlüğe girdiği tarihten sonra bağlanacak aylıklar için de uygulanır.

506 sayılı Kanununun 1186 sayılı Kanunla değiştirilen 96 ncı maddesi hükmü saklıdır.

Geçici madde 3- 991 sayılı Kanunla Sosyal Sigortalar Kanununa devredilen Askeri Fabrikalar Tekaüt ve Muavenet Sandığı ile Devlet Demiryolları ve Limanları İşletmesi Genel Müdürlüğü işçileri Emekli Sandığı mevzuatına göre bağlanmış iş kazası, emekli, adi malûllük, vazife malûllüğü, dul ve yetim aylığı almakta olanlarla bu aylıklara hak kazanmış olup henüz işlemleri tamamlanmamış bulunanların bu aylıkları, 1/4/1973 tarihinden başlamak üzere geçici 1 veya geçici 2 nci maddelerde belirtilen katsayılarla çarpılmak suretiyle ve bu maddelerde belirtilen esaslara göre artırılır.

Geçici madde 4- Geçici 1 nci ve 2 nci maddeler gereğince yapılacak aylık ve gelir artırımları, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en çok 9 ay içinde tamamlanır.

Sosyal Sigortalar Kurumunun bu işler için görevlendirilecek personeline, yukarıda yazılı süre içinde, ayda 80 saati geçmemek üzere fazla çalışma yaptırılabilir, ödenecek fazla çalışma ücreti. Bütçe Kanunundaki sınırları aşmamak üzere, Kurumun Müdürler Kurulunca tesbit edilir.

Madde 3- Bu Kanun yayımı tarihini takibeden aybaşından itibaren yürürlüğe girer.

Madde 4- Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür."

IV. İLK İNCELEME :

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 15. maddesi uyarınca 9/12/1975 gününde Kani Vrana, Şevket Müftügil, İhsan Ecemiş, Ahmet Akar, Halit ZARBUN, Ziya Önel, Abdullah Üner, Ahmet Koçak, Sekip Çopuroğlu, Muhittin Gürün, Lütfi Ömerbaş, Hasan Gürsel, Ahmet Salih Çebi, Nihat O. Akçakayalıoğlu ve Ahmet H. Boyacıoğlu'nun katılmalarıyla yapılan ilk İnceleme toplantısında, dosyanın eksikliği bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliğiyle karar verilmiştir.

V. ESASIN İNCELENMESİ :

İşin esasına ilişkin rapor ve ek rapor, iptali istenilen kanun kuralı, Anayasa'ya aykırılık iddiasına dayanak gösterilen Anayasa ilkeleri; bunlarla ilgili gerekçeler ve başka yasama belgeleri, konu ile ilişkisi bulunan Öteki metinler okunduktan sonra gereği görüşülüp düşünüldü ;

İtiraz yoluna başvuran Mahkeme, yukarıda da açıklandığı gibi 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 26. maddesinin birinci fıkrasının bütününün değil, bir bölümünün yani "ve ileride yapılması gerekli bulunan her türlü giderlerin tutarı ile, gelir bağlanırsa bu gelirlerin 22. maddede sözü geçen tarifeye göre hesap edilecek sermaye değerleri toplamı İşverenden alınır." yolundaki hükmünün Anayasa'ya aykırı olduğunu ve iptali gerektiğini öne sürmektedir. O halde iptali istenilen hükmün yer aldığı fıkranın bütününün içeriği ortaya konulmalıdır ki, Anayasa'ya uygunluk denetimi açısından bu kuralın bir bölümünü oluşturan hükmün niteliği, anlamı ve kapsamı doğru bir biçimde saptanabilsin.

Esas Sayısı:1975/198
Karar Sayısı:1976/18

A) Başka bir işte 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 26. maddesinin birinci fıkrası hükmünün bütünü ile Anayasa'ya aykırılığı öne sürülmüş ve Anayasa Mahkemesi 23/5/1972 günlü, 1972/2-28 sayılı Kararla sözü edilen fıkranın Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın reddine karar vermiştir. (Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi, sayı 10, sayfa 406-414). Bu Kararda açıklananların yinelenmesine gerek görülmemekle birlikte konunun belirginleşmesi amacıyla kimi yönlerin belirtilmesinde yarar vardır.

Anayasa'nın 42. maddesiyle, Devlete, çalışanların insanca yaşaması ve çalışma hayatının kararlılık içinde gelişmesi için, sosyal, ekonomik ve parasal tedbirlerle çalışanları korumak ve çalışmayı desteklemek; işsizliği önleyici tedbirleri almak görevi yükletilmiştir. Diğer yandan Anayasa'nın 48. maddesi "Herkes, sosyal güvenlik hakkına sahiptir. Bu hakkı sağlamak için Sosyal Sigortalar ve Sosyal Yardım Teşkilâtı kurmak ve kurdurmak Devletin ödevlerindedir." buyruğunu getirmiştir. Sosyal Sigortalar Kurumunun, hem Anayasa'nın 48. maddesinin bütün yurttaşlar yararına Devlete yüklediği toplumsal güvenlik hakkını sağlama ödevini yurttaşlardan bir bölümü bakımından yerine getirmek, hem de Anayasa'nın 42. maddesinin ikinci fıkrasındaki kural ile Devlete, çalışanlar yararına yüklenen ödevlerin bir bölümünü gerçekleştirmek üzere kurulmuş bir örgüt olduğunda kuşku yoktur.

Şu yönü de açıklamak gerekir ki, hukuk devletinde korunması gereken en büyük değer insanın cam ve sağlığı olduğu açıktır ve bu konuda görüş birliği vardır. Nitekim Anayasa'nın 10., 14. ve 49. maddelerindeki kurallara desteklik eden temel ilke dahi bu düşünceye dayanmaktadır. Hukuk kurallarının konulusunda ve yorumlanmasında, insan canı ve sağlığının en yüksek ve en önemli değer olduğu yolundaki bu temci ilkenin sürekli olarak gözönünde tutulması zorunludur, öte yandan Anayasa'nın 2. maddesi uyarınca Türkiye Cumhuriyeti, sosyal bir hukuk devletidir. Sosyal hukuk devleti, güçsüzleri güçlüleri karşısında koruyarak gerçek eşitliği, yani sosyal adaleti ve böylece toplumsal dengeyi sağlamakla yükümlü Devlet demektir. Çağdaş uygar görüşe ve Anayasa'nın temel yapı ve felsefesine göre gerçek hukuk devleti, ancak toplumsal devlet anlayışı içinde ise bir anlam ve değer kazanır ve hukuk devletinin amaç edindiği kişiliğin korunması, toplumda sosyal güvenliğin ve sosyal adaletin sağlanması yolu ile gerçekleştirilebilir.

B) 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 26. maddesinin birinci fıkrası işverenin sorumluluğunu düzenlemekte ve bu sorumluluğu bazı koşullara bağlamaktadır. Bu fıkra hükmü gereğince, Sosyal Sigortalar Kurumunun zarar sorumlusu işverenden, hak sahiplerine bağladığı, gelirin sermaye değerini isteyebilmesi için, zararın işverenin kastı yüzünden yada işçi sağlığı ve işgüvenliği kurallarına uymamış veya bir suç işlemiş olması sonucunda doğması koşul olarak aranmaktadır, işveren, maddenin öngördüğü bu tür davranışlardan kaçınmak suretiyle sigortaca bağlanacak gelirin sermaye değerini ödemekten kendisini kurtarabilir. Çünkü sözü edilen hükümlü kendisine iradesi dışında ortaya çıkan bir zararın sorumluluğu yükletilmekte değildir.

Sorumluluğun sözü edilen fıkradaki koşulları böylece belirttikten sonra bu sorumluluğun kapsamı ve sınırlarının belli edilmesi gerekmektedir.

1- Sözü edilen fıkra hükmü, sorumluluğun kapsamını şu biçimde çizmiştir. "Kurumca sigortalıya veya haksahibi kimselerine yapılan ve ileride yapılması gerekli bulunan her türlü giderlerin tutarı ile gelir bağlanırsa bu gelirin 22 nci maddede sözü geçen tarifeye göre hesap edilecek sermaye değerleri toplamı işverenden alınır." Bu kural incelendiğinde iki husus göze çarpmaktadır. Bunlardan birincisi, iş kazası neticesinde kesin, değişmeyen, fiili ve hukuki bir sonucun ortaya çıkması halidir. Fıkra hükmünün öngördüğü koşullar içinde oluşan bir iş kazasında sigortalı bir işçinin hayatını kaybetmiş olması bu hale örnek olarak gösterilebilir. Burada değişmeyen bir durum oluşmuş, işverenin sorumluluğu ve bunun sınırları kesin bir biçimde ortaya çıkmıştır. Bu durumda yargı organının görevi, ölen işçinin hak sahiplerine Kurumca bağlanan

Esas Sayısı:1975/198
Karar Sayısı:1976/18

gelirin, varsa kusur oranlarını ve Kanunun 22. maddesinde belli edilen sermaye değerini saptayarak işverenden tahsiline karar vermektan ibaret kalmaktadır. Bu işlem sonucunda işverenin olayla ilgisi kesilmekte ve sorumlu tutulduğu yüküm böylece yerine getirilmiş olmaktadır. Kanuna uymayan eyleminin sonucu hukuksal yaptırıma maruz kalan ve bunun neticesi olarak da bağlanan gelirin sermaye değerini Kuruma ödeyen ve böylece ilgi ve ilişkisi kesilen işverenin, sosyal hukuk devletinin gereğince olmak üzere çıkarılacak yasa hükümleriyle, Kurumca bağlanmış eski gelirlerdeki artışlardan ve bu artışların peşin sermaye değerlerinden sorumlu tutulmasını hukukla bağdaştırma olanağı yoktur. Kaldı ki, işvereni bu durumda da sorumlu tutmak, Devlete yükletilmiş kimi ödevlerin işverenlere devredilmesi gibi bir sonuç ortaya koyar ki, Anayasa'nın böyle bir neticeyi öngördüğü de öne sürülemez.

İkinci halde ise, böyle kesin bir durum söz konusu değildir. Gerçi bir iş kazası olmuş ve örneğin kazaya uğrayan işçiye sürekli iş göremezlik geliri bağlanmıştır. Kanunun 25. maddesinde belirtildiği üzere sigortalı işçi her zaman iş göremezlik derecesinde bir artma olduğunu ya da başka birinin sürekli bakımına muhtaç duruma girdiğini öne sürerek bağlanan gelirdede değişiklik yapılmasını isteyebilecek ve Kurum da sigortalıyı her zaman kontrol muayenesine tâbi tutabilecektir. Bu gibi hallerde bir iş kazası sonucu sigortalı işçiye bağlanan gelir bir kesinlik taşımamakta, artırılması, eksiltilmesi veya kesilmesi gereken bir nitelik göstermektedir.

Bu nedenlerle 26. maddenin birinci fıkrasındaki "ve ileride yapılması gerekli bulunan" deyiminden, neden - sonuç ilişkisi süregelen ve işverenle kesin hesaplaşması yapılmamış olan haller anlaşılmalı gerekir. Sözü edilen bu kuralın, neden - sonuç bağı kesin olarak kalkmış ve tasfiyesi yapılmış durumları amaçlamadığı ise açıkça ortadadır.

C) Yeri gelmişken şu yön de açıklanmalıdır ki, Anayasa Mahkemesi'nin, Anayasa'ya uygunluk denetimi görevini yaparken bir Kanun hükmünün yüksek mahkemelerce uygulanmasında benimsenen görüşlerle bağı olduğunu gösteren bir hüküm, Anayasa'da ve Anayasa Mahkemesi'nin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkındaki 44 sayılı Kanunda yer almış değildir. Yüksek mahkeme içtihatlarının değişmez olmadığı; zaman zaman içtihad değişikliklerinin ortaya çıktığı; yüksek mahkeme daireleri ile genel kurul kararlarının aynı kuruluş içindeki daireleri dahi bağlayıcı bulunmadığı, gözönünde tutulunca, bunların Anayasa Mahkemesi'ni bağlayacağını savunabilmek için haklı bir hukuki neden de gösterilemez. Bu yön, Anayasa Mahkemesi'nin 18/11/1969 günlü, 1969/30-65 sayılı Kararında "Anayasa Mahkemesi, gerek iptal davası gerekse itiraz yolu ile Anayasa'ya aykırılığı öne sürülen bir kanun hükmünün anlamını, kendi hukuk görüş ve anlayışı açısından incelemeli ve o hükmün bu anlam içinde Anayasa'ya uygunluğu denetlenmelidir" (Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi, sayı 8, sayfa 146) yolunda açıklanmıştır.

Kaldı ki, Anayasa Mahkemesi, 23/5/1972 günlü, 1972/2-28 sayılı Kararında "gelirin sermaye değeri, mahkemenin düşündüğünün tersine, Sosyal Sigortalar Kurumunun zenginleşmesi sonucunu her zaman doğurmaz. Çünkü, bir çok olaylarda kendisine gelir bağlanan kişinin söz konusu gelirin değerinin hesaplanması sırasında kabul edilenlerden daha uzun yaşaması ya da bağlanan gelirdede yasa ile yapılan değişiklikler dolayısıyla büyük artmalar olması gibi durumla, Sosyal Sigortalar Kurumunun aldığı primleri ve sermaye değeri biçimindeki tazminatı çok aşan ödemeler yapmak zorunda bırakabilir" denilmek suretiyle, bağlanan gelirlerde kanunlarla sonradan yapılan artırmalardan işverenin sorumlu tutulamayacağını belirtmiştir.

Özetlemek gerekirse, iş kazası sonucunda ölen bir işçinin hak sahiplerine kesin olarak bağlanan gelirdede, ekonomik ve sosyal bazı nedenlere dayanılarak sosyal hukuk devletinin gereklerinden olan sosyal adalet ve sosyal güvenliği sağlamak maksadı ile yasa ile sonradan artırma yapılmasının, 26. maddenin birinci fıkrasında "ve ileride yapılması gerekli bulunan" biçiminde yer

Esas Sayısı:1975/198
Karar Sayısı:1976/18

alan kuralın kapsamı dışında kaldığı ve bu niteliğiyle itiraz konusu hükmün Anayasa'ya uygun bulunduğu sonucuna varıldığından itiraz reddedilmelidir.

Kani Vrana, Halit Zarbun, Hasan Gürsel ve Nihat O. Akçakalıoğlu bu sonuca başka gerekçelerle katılmışlar; Ziya Önel dava konusu hükmün tümünün; Muhittin Gürün ise sadece sözü geçen hüküm içinde yer alan "ileride yapılması gerekli bulunan" bölümünün iptaline karar verilmesi gerektiği görüşünde bulunmuşlardır.

SONUÇ: 1/3/1965 günlü, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Yasası'nın 26. maddesinin birinci fıkrasında yer alan ve ileride yapılması gerekli bulunan her türlü giderlerin tutan ile, gelir bağlanırsa bu gelirlerin 22. maddede sözü geçen tarifeye göre hesap edilecek sermaye değerleri toplamı işverenden alınır." yolundaki hükmün Anayasa'ya aykırı olmadığına, itirazın reddine Kani Vrana, Halit Zarbun, Hasan Gürsel ve Nihat O. Akçakalıoğlu'nun değişik gerekçeleriyle; Ziya Önel'in dava konusu hükmün tümünün; Muhittin Gürün'ün ise sadece sözü geçen hüküm içinde yer alan "..... ileride yapılması gerekli bulunan" deyiminin iptaline karar verilmesi yolundaki karşıoylarıyla ve oyçokluğu ile, 18/3/1976 gününde karar verildi.

Başkan
Kâni Vrana

Başkanvekili
Şevket Müftügil

Üye
Ahmet Akar

Üye
Halit Zarbun

Üye
Ziya Önel

Üye
Abdullah Üner

Üye
Ahmet Koçak

Üye
Fahrettin Uluç

Üye
Muhittin Gürün

Üye
Lütfi Ömerbaş

Üye
Hasan Gürsel

Üye
Ahmet Salih Çebi

Üye
Adil Esmer

Üye
Nihat O.
Akçakalıoğlu

Üye
Ahmet H. Boyacıoğlu

DEĞİŞİK GEREKÇE YAZISI

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 26. maddesinin birinci fıkrasındaki kuralın Anayasa'ya aykırılığını ileri süren Eskişehir İş Mahkemesinin bu itirazının reddine ilişkin Anayasa

Esas Sayısı:1975/198
Karar Sayısı:1976/18

Mahkemesinin 18/3/1976 günlü, E. 1975/198, K. 1976/18 sayılı kararı gerekçesinde katılmama nedenlerimiz ile değişik gerekçemiz aşağıdadır:

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 26. maddesinin birinci fıkrası hükmü şöyledir :

"İşkzası veya meslek hastalığı, işverenin kasdı veya işçilerin sağlığını koruma ve iş güvenliği ile ilgili mevzuat hükümlerine aykırı hareketi veyahut suç sayılır bir eylemi sonucunda olmuşsa, kurumca sigortalıya veya hak sahibi kimselerine yapılan ve ilerde yapılması gerekli bulunan hertürlü giderlerin tutarı ile, gelir bağlanırsa bu gelirlerin 22. maddede sözü geçen tarifeye göre hesap edilecek sermaye değerleri toplamı işverenden alınır."

Kanun kuralı gayet açık olarak, fıkra yazılı koşullar gerçekleştiğinde iş yerinde hayatını yitiren işçinin haksahibi kimselerine veya kendisi devamlı çalışamaz duruma girmişse kendisine Sosyal Sigortalar Kurumunun yaptığı hertürlü giderleri ve ileride yapacağı ödemeleri ve ölüm ve maluliyet aylıkları tutarlarını kurumun işverenden alacağını hükme bağlamış bulunmaktadır.

İşverenin kasdi hareketi veya suç sayılan sair bir eylemi veya işçinin sağlığını koruma ve iş güvenliğini sağlama hususundaki mevzuat hükümlerini çiğnemiş olması ile işçinin ölümüne veya devamlı çalışamaz, artık hayatını kazanamaz hale düşmesine doğrudan doğruya neden olmuş bulunduğu cihetle, gerek işçinin ve gerek geçindirmekle mükellef bulunduğu çoluk çocuğunun, Ödenecek ölüm veya maluliyet yardımları ile onları geçindirecek olan Sosyal Sigortalar Kurumunun 506 sayılı Kanun gereğince onlara yaptığı ve yapacağı bütün bu ödemeleri buna sebebiyet veren kişiden alması, Borçlar Hukukunun "gerek kasden, gerek ihmal ve teseyyüp, yahut tedbirsizlik ile haksız surette diğer kimseye bir zarar ika eden şahıs o zararın tazminine mecburdur." biçimindeki ana kuralına uygun düşmektedir.

Zararın, meydana geldiği tarihteki değerinden fazla olarak ileriye yönelik ve devamlı artabilecek bir ödemenin haksızlığı ve adaletsizliği ileri sürebilirse de; 506 sayılı Kanunun 26. maddesinde bahis konusu olan "zarar" ölen veya sürekli çalışamaz duruma düşen işçinin kendisini ve ailesi fertlerini geçindirmekte olduğu işgücüdür. Bu gücünün olay tarihindeki değeri kadar, yasama ve geçinme koşullarının gittikçe değiştiği ve ağırlaştığı ileri tarihlerde o koşullara göre sağlayacağı olanakların da dikkate alınması gereklidir. Örnek olarak, olay tarihinde işçi 150 lira gündelikle geçinmekte ise, artan geçinme koşulları karşısında 2 yıl sonra bu gündelikle geçinmeyecek ve toplu sözleşme ile gündeliği artırılabacaktır. Olay ile işçi çalışamaz hale gelince Sosyal Sigortalar Kurumu yapmakta olduğu belli ölüm veya maluliyet yardımını kanuni bir zorunlulukla artırma durumunda kalırsa aradaki farkıda ölüm veya maluliyete neden olan işverenden alması gerekecektir. Ve 26. maddenin birinci fıkrası hükmü bu ereği sağlamak için konmuştur.

Anayasa Mahkemesinin yukarıda gün ve sayısı yazılı red kararında 26. maddenin birinci fıkrası kuralının yalnız iş görmezlik derecesinin artması koşuluna bağlanarak red gerekçesinin bu doğrultuda yazılması, madde kuralının açıklığına rağmen bu kuralı gereksiz bir yorumla Sosyal Sigortalar Kurumunun ve dolayısıyla çalışanların zararına yeni bir durum yaratılmıştır. Halbuki Zonguldak 3. İş Mahkemesinin, 26. maddenin birinci fıkrası ile ilgili itirazı üzerine Anayasa Mahkemesince aynı konuda oybirliğiyle verilmiş 23/5/1972 günlü, E. 1972/2. K. 1972/28 sayılı red kararı gerekçesinde ise böyle bir yoruma ve daraltmaya gidilmeyerek 26. madde kuralı Anayasanın çalışma hakkı ve ödevlerinden sözedilen 42. ve Sosyal güvenlikten söz eden 48. maddelerine uygun bulunmuştur. 1972/2 Esas, 1972/28 Karar sayılı bu ilk karar gerekçesi Anayasanın Sosyal Devlet ve Sosyal Adalet ilkelerine ve Kanun Koyucunun ereğine daha uygun bulunduğundan E. 1975/198, K. 1976/18 sayılı karar gerekçesine katılmıyoruz.

Başkan
Kâni Vrana

Üye
Halit ZARBUN

Üye
Hasan GÜRSSEL

KARŞIOY YAZISI

İşverenin de kusurlu olduğu bir iş kazası sonunda ölen işçinin hak sahiplerine Sigorta Kurumunca o günkü kanun hükümlerine göre ödenen tüm giderlerin işverenden alınması yolundaki dava, mahkemece bütünüyle kabul edilmiş ve hüküm kesinleşmiştir. Kurum, sonradan çıkan 1474 ve 1698 sayılı kanunlarla gelirlerin artırıldığından ve 506 sayılı Kanununun 26 ncı maddesinin 1 nci fıkrasında yer alan "ilerde yapılması gerekli bulunan her türlü giderlerin tutarı ile, gelir bağlanırsa gelirlerin 22. maddede yazılı tarifeye göre hesap edilecek sermaye değerleri toplamı işverenden alınır." hükmünden yararlanmak suretiyle, yeniden bir dava açmıştır. Mahkeme, gerekçeleri kararda özetlendiği şekilde, sonradan çıkacak kanunların geçmiş olaylara uygulanmasının Anayasa'ya aykırı düşeceği görüşü ile, davaya dayanak söz konusu hükmün iptalini istemiştir.

Çoğunluk, ne Anayasa'da ve ne de 44 sayılı Anayasa Mahkemesinin kuruluş ve yargılama usulleri hakkındaki kanunda, Anayasa Mahkemesinin denetim görevi yaparken bir kanun hükmünün yüksek mahkemelerce uygulanmasında benimsenen görüşlerle bağlı olduğunu gösteren bir hükmün yer almadığı, yüksek mahkeme içtihatlarının değişmez olmadığı Yüksek Mahkeme daireleri ile, genel kurul kararlarının aynı kuruluş içindeki daireleri dahi bağlayıcı bulunmadığı gözönünde tutulunca Anayasa Mahkemesini bağlayacağını savunabilmek için haklı hukuki bir neden gösteremeyeceğini, bu yönün Anayasa Mahkemesinin 969/30-65 sayılı kararında "Anayasa Mahkemesi, gerek iptal davası gerekse itiraz davası yoluyla Anayasaya aykırılığı ileri sürülen bir kanun hükmünün anlamını, kendi hukuki görüş ve anlayışı açısından incelemeli ve o hükmün bu anlam içinde uygunluğu denetlenmelidir." şeklinde belirtildiğini saptadıktan sonra :

İş kazası neticesinde, değişmeyen kesin fiili ve hukuki bir sonucun ortaya çıkması halinde, işverenin sorumluluğu ve bunun sınırları kesin bir biçimde ortaya çıkmıştır. Bu durumda yargı organının görevi ölen işçinin hak sahiplerine Kurumca bağlanan gelirlerin, varsa kusur oranlarını ve kanunun 22. maddesinde belli edilen sermaye değerini saptayarak işverenden tahsiline karar vermektir. Bu işlem sonucunda işverenin olayla ilgisi kesilmekle ve sorumlu tutulduğu yüküm böylece yerine getirilmiş bulunmaktadır. Kanuna uymayan eylemin sonucu, hukuksal yaptırıma maruz kalan ve bunun neticesi olarak da bağlanan gelirin sermaye değerini kuruma ödeyen ve böylece ilgisi ve ilişkisi kesilen işverenin sosyal hukuk devletinin gereğinden olmak üzere çıkarılacak hükümleri ile, kurumca bağlanmış eski gelirlerdeki artışlardan ve bu artışların peşin sermaye değerinden sorumlu tutmak, devlete yükletilmiş kimi ödevlerin işverenlere devredilmesi gibi bir sonuç ortaya koyar ki, Anayasa'nın böyle bir neticeyi öngördüğü de öne sürülemez. Bu nedenlerle iptali istenen hükmün, olayda uygulama yeri bulunmadığı gerekçesiyle, istemin reddine karar vermiştir.

Kanımızca çözüm, yorum yetkisinin saptanması sorunu altında yatmaktadır. Bu bakımdan yorum konusunda, iptali istenen kanun hükmünün yoruma ihtiyaç hissettirmeyen açık ve seçiklikte olduğunu belirtmekle yetiniyor, başkaca bir açıklamayı gerekli görmüyorum. Ne var ki soruna çözüm getirmediği ve çözümün yorum yetkisinin saptanmasını gerektirdiği kanısı ile, yukarıda söz

Esas Sayısı:1975/198
Karar Sayısı:1976/18

konusu edilen kararın karşıoy yazısına göndermede bulunmakla kalmayarak, aşağıda yazılı düşüncelerimin açıklanmasında yarar görüyorum.

Mahkeme, yorum yoluna gitmeden ve doğrudan, iptali istenen hükmün olaya uygulanır nitelikte olduğu kanısındadır. Mahkememiz çoğunluğu ise, yorum yolu ile, hükmün olaya uygulanamayacağı görüşünde bulunmuştur. Mahkemeler önceleri benzeri davaları kabul ederken, o zamanın denetim mercii yüksek Yargıtay 9 uncu hukuk dairesi, "sonradan çıkan kanunların geçmişe uygulanmayacağı" gerekçesi ile bu hükümleri bozmuş ve uygulamalar bu bozma doğrultusunda yön değiştirerek, açılan davalar reddedilmiştir. Sonradan yapılan iş bölümü ile denetim görevi 10 uncu daireye verilmiş ve bu daire ise, "kanunun hiçbir ayırım gözetmeyen açık hükmüne ve esasen ayrıcalık getirmenin haklı bir nedeni de bulunmadığına ..." gerekçesi ile redde ilişkin kararları bozmuş ve bozmaya mahkemeler uymuş ve uygulamalar böylece sürdürülmüştür. Bu durumda büyük bir olasılıkla iptal isteği reddolunan mahkeme açıkladığı kanaati istikametinde işvereni mahkûm edecek ve bu şekilde yol gösteren ve görüşünü ortaya koyan özel daire de hükmü onayacaktır. Hal böyle olunca, dolaylı olarak olsa, yorum gerekçesinde açıkça kabul edildiği gibi hükmün, mahkemenin anladığı anlamda Anayasa'ya aykırılığı belirtilmiş iken, benzeri olaylarda da uygulanması sürüp gidecek ve faturaları karşılıklarının işverenlerce ödenmesine devam edilecektir. Ortaya çıkan bu sonucun küçümsenmeyecek ölçüde büyük bir huzursuzluk ve ıstırap kaynağı olacağında kuşku yoktur.

Anayasa mahkemesinin görevi, Anayasa'yı korumak, geçerlik ve işlerliğini sağlamaktır. Sorun, toplumun huzur ve sükununu sağlayan sosyal hukuk devletinin korunması, Anayasa'ya aykırı uygulamaların önlenmesi sorunudur. Oysa bu karar ne yukarıda değinildiği gibi Anayasaya aykırı uygulama olasılığını ve Anayasa'nın işlerliğini sağlayamamış soruna çözüm bulamıyarak amacına ulaşamamış ve o açıdan bakılınca adeta havada kalmış bir karar hüviyetine bürünmüştür.

Gerçekten çoğunluk, kendi hukuki görüşüne göre yorumunu yaparak bu anlam içinde Anayasaya uygunluk denetimi yapmış mahkemenin anlayışına göre Anayasa'ya aykırı gördüğü hükmü kendi yorumuna göre ve olayda uygulanamayacağı nedeniyle iptal etmemiştir. Anayasa Mahkemesi yorumu Anayasa hükümleri gereği mahkemeleri bağlar olmadığı için Anayasa'ya aykırı uygulamayı önliememiş çözüm yolu gösterilmemiş ve kabul edilmemiştir. Böyle olunca, Anayasa'nın geçerliliği ve işlerliği görevi yerine getirilmemiş olmaktadır. Deyelim ki konu hukuk ve içtihatları birleştirme genel kurallarında görüşüldü ve mahkeme görüşü benimsedi, kanun koyucu çoğunluğu da bu uygulamadan yanadır. Bu hazin o denli açık durum ne olacaktır. Yüksek mahkemelerde, Anayasa Mahkemesi de kendi hukuki görüşlerine göre yorum yaparlar deyip bırakmanın sorunu çözmediği ve çıkar yol olmadığı anlaşıldığına göre konuyu enine boyuna düşünmek ve kesin sonuca varmak gerek.

Kanımcı aynı konuda biri diğerini bağlamıyan ters ve çelişik görüşlerde çözüm yolu göstermeyen bir çok başlı ve hepsi kendi başına buyruk hukuki bir müessese düşünülemez. Böyle bir görüşün savunulması ve benimsenmesi kolay değildir. Böyle bir görüşün akıl ve mantıkla olduğu kadar, hukuk kuralları ile de bağdaşır yönü yoktur. Çoğunluk, ne Anayasa'da ve ne de kuruluş ve işleyiş kanunumuzda yüksek mahkemelerin yorumu ile Anayasa Mahkemesinin bağlılığını gösteren bir hüküm bulunmadığım öne sürmektedir. Sanırım ki daha çok doğrudan veya dolaylı bir şekilde bu yetkinin kullanılmasını sağlayacak bir hüküm bulunmak lâzımdır. Uygulayıcılar için açık hükümler bir yana uygulamanın icaplarından olarak yetkinin, uygulamanın tabiatında mevcut olduğunu kabul etmek icap eder. Aynı konuda değişik kuruluşların yetkili kılınışını da burada olduğu gibi daha bir çok emsallerinde de sakıncalı sonuçlar vereceği anlaşılmış ve yetki belli bir kuruluşa toplanmıştır. Yorum değişikliklerini ortaya koyarken mahkememizi düşünmemek olanaksızdır. Değişmezliğin sakıncaları münakaşasız kabul edilmekte, yürüyen zaman ve değişen koşullar içinde yorumların değişeceği de cümlece kabul edilmektedir. Genel Kurul kararlarının

Esas Sayısı:1975/198
Karar Sayısı:1976/18

bağlayıcı olmamasına gelince, onun ayrı bir prosedürü vardır. Gerektiğinde içtihatları birleştirme yolu ile bağlayıcılık sağlanmaktadır. Bu durumda ileri sürülen gerekçeler tutarı, inandırıcı ve doyurucu gözükmemektedir. Diğer taraftan uygulama alanlarına giren kanun hükümlerini ve hükmün bu kanunların tümü veya ilgili maddeleri ile bağlantısını Anayasa Mahkemesinden daha iyi kurabilecekleri ve böylece daha isabetli bir yorumda bulunabilecekleri düşünülebilir. Mahkememizin Yüksek mahkemelerin yorum görüşlerini saptamaları olanağı da vardır.

Bütün bunlar ve özellikle Anayasa Mahkemesinin yoruma ilişkin kararlarının mahkemeleri bağlamayı ve Anayasa'nın işlerliğini sağlama sorumluluğu gözönünde tutulursa, yetkinin mahkemelerde olduğunu kabul gerekir.

Sonuç :

Yukarıda açıklanan nedenlerle, mahkemenin yorumunun doğru oluşu bir yana, yorum yetkisinin mahkemelere ait olduğunun bir gerek ve zorunluluk bulunduğu kanısıyla, iptal isteğinin kabulü oyundayım.

Üye

Ziya Önel

KARŞIOY YAZISI

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 26. maddesinin birinci fıkrası, İş kazası ve meslek hastalığının, işverenin kasdı veya işçilerin sağlığını koruma ve iş güvenliği ile ilgili mevzuat hükümlerine aykırı hareketi veyahut suç sayılır bir eylemi sonucu olmuşsa işvereni, Sosyal Sigortalar Kurumunca yapılan ve ileride yapılması gereken olan bütün giderlerden sorumlu tutmaktadır.

Bu hükmü aslında doğal karşılamak gerekir. Çünkü bu maddede sözü edilen kaza ve meslek hastalığı, işverenin, maddede belirtilen işlem ve eylemleri sonucu oluşmuş olduğundan, bunun sorumluluğunun Sosyal Sigortalar Kurumuna yükletilmesi, Sigorta prensipleriyle bağdaşmadığı gibi işvereni bu gibi eylem ve işlemlere özendirir, hiç değilse görevlerini yerine getirmede gerekli dikkat ve ihtimamı gösterme çabasından alıkoyma, İlgisizliğe iter.

Ancak bu maddede öngörülmüş bulunan yaptırımın haklı sayılabilmesi için, işverene yükletilen yükümlülüğün, kaza ve meslek hastalığı ile bağlantılı ve onun sonucu bulunması zorunludur. Bu bağlantıyı, işçinin hiçbir sorumluluğu olmaksızın, hastalık ve sakatlıklarda zaman ile meydana gelecek ilerleme ve ihtilatlar sonucu yapılması gereken yeni ödemelere kadar uzatmak da doğaldır.

Buna karşı, sorumluluğu, kaza ve hastalıkla hiçbir bağlantısı olmayıp, sırf Devletin, Sosyal Güvenlik görevini yerine getirme amacı ile alacağı yeni tedbir ve düzenlemeler sonucu kabul edilecek yeni kanunlarla aylık ve öteki ödemelerde yapılacak artışlara kadar uzatmayı ve bu çeşit ödemeleri de işverenin sırtına yüklemeyi, haklılık ve sorumluluk ilkeleriyle bağdaştırmak da mümkün değildir.

Esas Sayısı:1975/198
Karar Sayısı:1976/18

Nitekim yukarıki kararda da bu esas böylece benimsenmekte ve madde hükmünün bu düşünce doğrultusunda uygulanması gerektiği görüşüne dayanılarak hükmün Anayasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmaktadır.

Ne varki Anayasa Mahkemesi kararları bağlayıcı olmakla beraber, gerekçeleri aynı niteliği taşımadığından, bu kararın da sadece sözügeçen madde hükmünün Anayasaya uygunluğu belirtilen sonucu bağlayıcı olup, bu sonuca varılmak için dayanılan ve maddenin ne yolda uygulanması gerektiğine ilişkin olan düşünceler bağlayıcı değildir, İdare makamları ve öteki yargı organları, Anayasaya uygun bulunmuş olan madde hükmünü, kendi düşünceleri doğrultusunda uygulamaya devam edebilirler.

Böyle bir durum ise, kişiyi Anayasa'ya aykırı kanunların uygulanmasından kurtarmak için Anayasa'ca öngörülmüş bulunan Anayasa Mahkemesi denetimi amacına ulaşmaktan alıkoyar.

Dosyadaki belgelerden, Sosyal Sigortalar Kurumunca, madde hükmünün, sakatlık ve meslek hastalığının durum ve derecesinde hiçbir değişiklik olmasa bile, sırf Sosyal Güvenlik düzenlemeleri amacı ile kabul edilen yeni kanunlar gereği olmak üzere yapılacak yeni ödemelerden işverenlerin sorumlu tutulması cihetine gidildiği, bunun için işverenler aleyhine davalar açıldığı, Yüksek Yargıtay'ın bu konulara bakmakla görevli dairesinin kimi kararlarında da, Mahkememizin yukarıki kararında belirtilen düşüncenin aksine, sonradan çıkacak, kanunlarla kabul edilen yeni hükümler gereği yapılacak yeni ödemelerin de madde kapsamına girdiği ve bu ödemelerden işverenlerin sorumlu tutulması gerektiği görüşünün benimsenmiş olduğu görülmektedir.

Burada bir Yüksek Mahkeme kararından söz edilmiş olmasını, bu kararda belirtilen düşüncenin Anayasa Mahkemesini bağladığı ve Anayasa denetimi yaparken bu düşünceye uyma zorunda bulunduğu yolunda değerlendirmek doğru değildir. Çünkü yüksek mahkemeler kararlarının Anayasa Mahkemesini bağlamayacağı, kanunların, Anayasa'ya uygunluk ve aykırılıklarını, kendi görüş ve düşüncesine göre saptayacağı kuşkusuzdur.

Belirtilmek istenilen konu şudur :

Sözü geçen 26. maddenin birinci fıkrasında yer alan (ileride yapılması gerekli bulunan) deyimine, uygulamada ve hatta bir yüksek mahkeme tarafından, Anayasa'ya aykırı sonuç verecek bir mana verilmektedir.

Maddenin açık hükmü, hiçbir ayırım yapmaksızın ileride yapılması gerekli her türlü giderlerin işverenden alınacağını göstermekte olduğundan bu yoldaki uygulamanın ve kararların kanuna uymadığı da söylenemez ve bu derece açık bir hükmün kapsamı, yorum yolu ile daraltılamaz. Bu bakımdan Mahkememizin yukarıki kararında yer alan yorum biçimini, maddenin pek açık ve kapsamı geniş olan hükmü ile bağdaştırmak zordur. İdare makamlarının ve yargı organlarının, zorlanmış niteliği ilk bakışta göze çarpan ve pek de kandırıcı olmayan bu yorum doğrultusunda uygulamaya yön verecekleri şüphelidir.

Şu halde Anayasa Mahkemesinin yukarıki kararına rağmen, sözü geçen hükmün Anayasaya aykırı sonuç verecek biçimde uygulanmasının sürdürülmesi olasılığı devam etmektedir. Halbuki Anayasa denetiminden beklenen bu değildir.

Özetlemek gerekirse, maddenin yürürlükteki şekli, Anayasaya aykırı uygulamaya elverişlidir. Bunu yorum yoluna başvurarak Anayasaya uygun biçimde dönüştürmek mümkün değildir. Bu yüzden, maddedeki bu sonuca neden olan deyim iptal edilmeli, böylece, sakatlık ve hastalıkların durum ve derecelerinde kendiliğinden meydana gelecek değişikliklerle ilgili olmaksızın, sonraki kanun değişiklikleriyle sırf Devletçe yapılan yeni sosyal güvenlik düzenlemeleri

Esas Sayısı:1975/198
Karar Sayısı:1976/18

gereği olarak yapılacak ödemeleri kapsam dışında bırakacak yeni bir kanun düzenlemesinin yolu açılmalıdır.

Bu nedenlerle 506 sayılı Kanunun 26. maddesinin birinci fıkrasında yer alan (... ileride yapılması gerekli bulunan) deyiminin iptaline karar verilmelidir.

Üye

Muhittin Gürün

KARŞIOY YAZISI

Anlamında her tür sermayeyi de içeren "işyeri" ve "işveren" ile "işçi", ekonomsal düzeyde yerini almış bir "işletme" yi oluşturan ve fakat birbirlerine karşı öz varlıklarını koruyup sürdüren ve bunun sağlanmasında sorumluluklar yüklenmiş "birey" lerdir.

Pazar için hazırlanan "ürün" ve bunun paraya dönüşümü olan "gelir" işletmede toplanır ve üretime katılanlar paylarını "işletme" den alırlar. Diğer deyimle işçiye karşı her yönden sorumlu olan "işletme" ve bu sorumluluğu yerine getirmekle yükümlü olan ise "işveren" dir.

Hesabının kapatılmasından sonra dahi olsa, bir dönem için tanınan yasal haklarını yalnızca işini sürdürene teslimi, temeldeki "emek" in ve eşitlik ilkesinin reddi ve hakkı teslim yükümlülüğünün geçmiş dönem işverenine ait olacağından söz edilmesi ise "işletme" nin inkârı olur.

SONUÇ : Anayasa'ya aykırılık itirazının reddi kararına katılımının nedeni budur.

Üye

Nihat O.
Akçakayalıoğlu